

M

K

B

T

Á

J

É

K

O

Z

T

A

T

Ó

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

KÖZGYŰLÉS

2001. április 21-én
szombaton 10 órakor

a

Szemlő-hegyi-barlang
fogadóépületében
(II. Pusztaszeri út 35.)

2001.
március-április

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

ELŐADÁSOK

Március 7., szerda 18 óra

Postojnska jama – Postojnai-barlang (video, angol, 50 perc)

A Postojnai-, a Pivka- és a Predjamai-barlangok, valamint a környék természeti és kulturális látnivalóinak bemutatása.

Aven Armand – Armand-zsomboly (video, angol, 12 perc)

A dél-franciaországi, magasra „nőtt”, nagy mennyiségű „tányércseppkővéről” ismert idegenforgalmi barlangot mutatja be.

Obir Tropfsteinhöhlen – Obir-cseppkőbarlangok (video, német, 17 perc)

A 12. sz. óta folytatott bányászat során kialakult 600 km hosszú tárórendszer által harántolt üregeket 1991-ben építették ki a látogatók számára.

Március 21., szerda 18 óra

Föld alatti Európa (video, magyar, 53 perc)

A TV-ben már kétszer vetített „Európa természeti szépségei” c. francia sorozat része (a bemutatott 27 barlang 34 része francia), mely röviden bemutatja a Baradlát is és megemlíti a Diabáz-barlangot.

Séták a sötétség birodalmában (video, magyar, 20 perc)

Az Aggteleki-karszt barlangjait (Baradla-, Rákóczi-, Földvári-, Vass Imre-barlang, Rejtekszomboly) bemutató összeállítás.

Március 28., szerda 18 óra

Magyar Gábor: Barangolások a Sziklás-hegységben (USA) – vetítettképes útibeszámoló I. rész

Április 11., szerda 18 óra

Nullarbor kihívás (video, angol, 53 perc)

A világ legnagyobb kiterjedésű karszterülete, a Nullarbor-síkság kutatásának bemutatása 1870-től napjainkig.

Pannikin-síkság barlangbúvár expedíció (video, –, 6 perc)

Az ausztráliai Nullarbor-síkság egyik barlangjában történt búvárbaleset.

Április 25., szerda 18 óra

Magyar Gábor: Egy amerikai metropolis – Denver (USA) – vetítettképes útibeszámoló II. rész

Május havi előzetes

Május 16., szerda 18 óra

Magyar Gábor: Yellowstone nemzeti park és Wyoming-i tájak (USA) – vetítettképes útibeszámoló III. rész

Május 23., szerda 18 óra

Dr. Szunyogh Gábor: Játsszunk afrikásdit! Az előadó vetítettképes beszámolója a Zambezi mentén tett „maszek” szafarijáról

Az előadások helyszíne: a Szemlő-hegyi-barlang vetítőterme (II. Pusztaszeri út 35.)

TAVASZKÖSZÖNTŐ PARTY

Minden jelenlegi és volt tagtársunkat szeretettel várunk a március 24-én, szombaton 19 órakor kezdődő tavaszköszöntő összejövetelünkre.

Helyszín: Szemlő-hegyi-barlang vetítőterme

A rendezvény alkalmából a fiatalok rövid műsoros bemutatót tartanak. A belépőjegy, amely 500 Ft-ba kerül, egyben tombolaként is szolgál.

Zene a 60-as, 70-es évek slágerei, Old boys program, nosztalgia zene. Minden korosztályt várunk, ez nem csak a fiatalok „bulija”.

Zenét szolgáltatja és garantálja: Börcsök Péter.

III. KARSZTFEJLŐDÉS KONFERENCIA

Szombathely, 2001. április 6—7.

Helye: Szombathely, Károly Gáspár tér 4. C. épület, nagyelőadó
Az előadások 20 percesek, amelyeket 5 perc vita követ

Április 6.

Tudománytörténeti alszekció (13⁰⁰—14¹⁵)

Elnök: Dr. Lovász György egyetemi tanár

Bauer Norbert—Balogh Lajos: A karsztosodás és a növényzet kapcsolatának vizsgálata Jakucs Pál munkásságában

Tóth Álmos: A karszt és a bauxit viszonyáról

Koleszár Krisztián: A Tornai Alsó-hegy karsztformái XVIII.—XIX. századi kéziratok térképeken

Karsztvíz alszekció (14¹⁵—16⁴⁵)

Elnök: Dr. Hevesi Attila egyetemi docens

Lénárt László: A bükki-karszt feltöltődésének és leürülésének törvényszerűségei csapadék- és vízszintadatok alapján

Fogarasi Sándor: A beszivárgás változásának éghajlati okai a Dunántúli-középhegységben

Fogarasi Sándor: Az EDV Rt karsztkutató tevékenységének a bemutatása a karsztvíz vizsgálatok tükrében

Lovász György: A karsztosodás jelenkori klimatikus feltételeinek változása a Bakonyban

Kugler Ferenc—Szerencsi László: A mélyművelésű bányászattal összefüggő karsztvízszint változások

Szerencsi László—Radács Attila: Karsztvízbázisok vízminőségi változásai a részvénytársaság működési területén

Morfológia alszekció (17⁰⁰—20⁴⁵)

Elnök: Keveiné Dr. Bárány Ilona egyetemi docens

Péntek Kálmán: A mészkő karsztos denudációjának egy új matematikai leírása

Zámbó László: A karsztkorrozio huminsavas oldás folyamatának vizsgálata

Hevesi Attila: A Nyugat-Mecsek felszíni karsztformái

Záhorszki Adél: A Délkeleti-Bükk DK-i részének peremkarsztja

Juhász Ágoston: Karsztos reliefgenerációk a Dunántúli-középhegységben

Veress Márton—Tóth Gábor—Péntek Kálmán: Karrosodás a Hallstatti-gleccser jégmentessé váló gleccsertalpán

Szabó Levente: A lejtőviszonyok és a vegetáció szerepe a karsztosodásban – dachsteini példák alapján

Korpás L.—Lantos M.—Kovács—Pálffy P.—Kordos L.—Krolopp E.: Az északkelet-dunántúli édesvízi mészkövek szedimentológiája, kronológiája és karsztfejlődése

Futó János: A kádártai mésztufakonkréciók

Baráti beszélgetés és állófogadás a Természetföldrajzi Tanszéken

Április 7.

Karsztkörnyezet és karsztökológia alszekció (8^{00} — 10^{05})

Elnök: Dr. Zámbó László egyetemi docens

Tóth Géza: A karsztos résrendszer fejlődésének környezeti tényezői a Bükkben

Keveiné Bárány Ilona—Zboray Zoltán: Tájváltozás vizsgálat Aggteleki mintaterületen

Zseni Anikó: Karsztalajok tápanyagvizsgálata hazai példákön

Sári Diana: Az Aggteleki-karszt talajainak mikroelem forgalma

Hoyk Edit: A Nyugat-Mecseki-karszt természetközeli állapota talajtani vizsgálatok alapján

Barlángok alszekció (10^{15} — 12^{45})

Elnök: Dr. Korpás László tudományos főmunkatárs

Dénes György: A Gellért-hegy karsztja és barlangjai

Gruber Péter: A Cserehát új barlangjai

Hegedűs András: Az Ózd–Pétevársárai-dombság barlangjai

Gruber Péter: Az agyagon kialakuló másodlagos formák a Béke- és a Baradla-barlangban

Dezső Zoltán: Barlangi kőzetek radonexhalációja

Hakl József—Zalán Béla: Radonkoncentráció mérések mecseki zombolyokban

Részvételi díj: 1000 Ft, amennyiben valaki a konferencia írásos anyagát is igényli, további 1000 Ft

Szállás: kollégiumban 2, 3, 6 ágyas szobákban 1000 Ft/fő/éjszaka, ill. a Katolikus Továbbképző Intézetben fürdőszobás szobákban 1700—3600 Ft/fő/éjszaka.

Érdeklődés és szállásfoglalás Gombás Károlynénál: tel: 94/313-892.

E-mail: vmarton@fs2.bdtf.hu

HÁGÓ KUPA 2001

Szervező csoportok: FTSK, Ariadne

Időpont: 2001. május 11—13.

Helyszín: Pilis, Klastrompuszta szélén található rét

Ez év tavaszán, immáron nyolcadszorra kerül megrendezésre kiemelt technikai versenyünk. Ezúton fordulunk mindenkéhez, hogy erre az időpontra ne tervezzen be semmilyen programot. Pontos versenykiírás a következő számban jelenik meg.

Addig is jó felkészülést mindenkinek, egyéni versenyre is!

GYAKORLÁSRA FEL!!!

Április 21-én 11 órától a Pál-völgyi köfejtőben kötéltechnikai bemutatóra és gyakorlásra hívjuk a Hágó Kupa leendő résztvevőit.

A kötélpálya nem lesz ismeretlen, a 95-ben felállított píreneusi selejtező akadályait kell leküzdeni és gyakorolni sok-sok körön át.

Vasárnap 10 órától rögtönzött egyéni verseny, csodás nyereséményekkel.

FTSK

9. NEMZETKÖZI KARSZTOS ISKOLA

A Szlovén Barlangkutató Szövetség és a Szlovén Karsztkutató Intézet 2001. június 26—29. között Postojnán rendezi meg a klasszikus karszttal foglalkozó rendezvényt.

Részvételi díj: 100 DEM. Egyetemi hallgatók díjtalanul vehetnek részt a rendezvényen. Hivatalos nyelv: angol

Jelentkezés és előadások beküldési határideje: 2001. április 15.

A jelentkezést beküldők részére a további információkat májusban küldik meg. Jelentkezési lap beszerezhető a Titkárságon.

Neked nem jelent sok munkát, rajtunk viszont – és ezzel rajtatok is – sokat segít!

Ne feledkezz meg a jövedelemadód 1 %-áról !!!

A Társulat adószáma:

1	9	8	1	5	8	0	2		2		4	1
---	---	---	---	---	---	---	---	--	---	--	---	---

Támogatásodat ezúton is köszönjük.

A TÁRSULAT VEZETŐ SZERVEINEK ÜLÉSEI

MEGHÍVÓ

a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 2001. március 12-én 17³⁰ órakor tartandó
választmányi ülésére.

Helye: a Szemlő-hegyi-barlang fogadóépületének vetítőterme.

Az ülés nyilvános, azon minden társulati tag részt vehet, de szavazati joggal csak a Választmány tagjai rendelkeznek.

KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS

2001. április 21-én, szombaton 10 órakor
a Szemlő-hegyi-barlang fogadóépületének vetítőtermében
(Bp. II. Pusztaszeri út 35.)

Napirend:

1. Elnöki megnyitó
2. Kitüntetések átadása
3. Főtktári beszámoló
4. Ellenőrző Bizottság beszámolója
5. Közhasznúsági jelentés
6. 2001. évi munkaterv
7. 2001. évi költségvetés
8. Zárszó

A küldöttközgyűlés nyílt, azon az MKBT bármely tagja résztvehet, szavazati joga azonban csak a küldötteknek van.

BESZÁMOLÓK, JELENTÉSEK, RÖVID CIKKEK

2000. november 20-án meghalt Sebestyén István, a Barlangász Himnusz szerzője. Hamvasztás utáni földi maradványait 2001. január 6-án, a szűk családi körben megtartott visszaemlékezésen, kérésének megfelelően, Létrástetön helyezték el. Emlékét az egész barlangász-társadalom által ismert dalon kívül a Láner-barlangnál elhelyezett tábla is őrzi ezentúl.

Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
Kovács Attila <http://kovatt.tripod.com/>
kovatt@mail.com

AZ ÉVEZRED ELSŐ JELENTŐS HAZAI FELTÁRÁSA

Három éve alig észlelhető, kis felszíni bemélyedést kezdtünk bontani a Keszthelyi-hegység keleti letörésében. Rengeteg volt a bemosott hordalék. Máiig közel 100 köbmétert hordtunk a felszínre. Az első évben kisebb, felszínközeli levegős termekre találtunk. A második évben már szenzációt hozott az egyre növekvő barlang. Találtunk benne emberi csontvázat és edényt a bronzkorból, a barlangfalba zárt tengeri liliomot és világviszonylatban is ritkaságnak számító gyökérsztagmíteket. Közben felmértük a barlang megismert részeit, ami 60 m hosszúnak és 13 m mélynek adódott, és számos klimatológiai mérést és biológiai vizsgálatokat végeztünk. A harmadik évben pedig csak ástunk, meg ástunk lefelé.

A hordalék állhatatos kitermelése a harmadik évezred hajnalára hozta meg a gyümölcsét. Átszakadt a törmelékdugó legalsó néhány röge is. Megnyílt az út lefelé. De ez az út még mindig elég „rögös”. Szinte teljesen függőleges, olykor szűkületekkel nehezített aknákról van szó, melyek leküzdését a légtér 5 %-os széndioxidtartalma hátráltatja még (különösen felfelé jövet). Az új részek pontos felmérése még nem történt meg, de hozzávetőleg 68 méter mélyre jutottunk (2001. jan. 10-ig) az egykori felszíni bemélyedéstől számítva. Reméljük, ez a hely csak hamar elmúló, időleges végpontnak tekinthető, mert jól látszik a továbbjutás lehetősége, de ez még újabb erőfeszítéseket, kitartást és szerencsét igényel.

Eszterhás István

John Szilárd

A PLECOTUS BARLANGKUTATÓ CSOPORT 2000. ÉVI TEVÉKENYSÉGE

Tapolcán az 1999. év végi kutatótábort kemény, folytonos munka követte.

A millennium évének első szakaszában legfőbb tevékenységünk a tapolcai kutatási területünkön korábban megkezdett bontások folytatása volt. Sajnos egyedül a Kórház-barlang Macska-ágának egy végpontján értünk el jelentéktelen továbbjutást.

E mellett új bontási pontokat is kerestünk a Kórház-, a Csodabogyós- és a November 7.-barlangokban. Azt is megállapítottuk, hogy a Nagy-töbri- és a fentebb említett bejárati ácsolata cserére szorul.

A nyár beköszöntével már az edercsi kutatási területünkre koncentráltunk. Pünkösöd idején a November 7.-barlang legmélyebb pontján levő, erősen huzatoló és vízfolyási nyomokat mutató végpontját ástuk át. E mögött azonban kiadós omladékhalmoz állta utunkat. Leküzdését idén nyárra tervezzük. Június és július utolsó hétvégéjéhez kapcsolódóan egy-egy rövidebb kutatótábort is lebonyolítottunk. Az első táborban a Kettős-töbör próbabontását végeztük el, valamint a November 7.-barlang bejárati ácsolatát újítottuk fel, az Óriás-terem felső végpontjának átásával egyidejűleg itt körülbelül 7 méter erősen omladékos új járatot találtunk. Második táborunkban a Nagy-töbri-barlang bejáratának újraácsolását kezdtük meg. A 8 méter mély akna alját vízszintesre ástuk, ezt követően gerendából háromszögácsolatot építettünk. Felfelé haladva az építményt gondosan körbe tömedékeltük. A faanyag beszerzését a Karszt és Barlang Alapítvány 20 000 Ft-tal támogatta. Eme nagyszabású állagmegóvási munka az év második felét szinte teljesen kitöltötte. Munkánkban részt vettek a Styx, a Bakony és a VEBE kutatócsoportok tagjai is, amiért valamennyien hálásak vagyunk.

Az év záróakkordját az immár szokásos december végi kutatótáborunk adta meg, melyhez a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége nyújtott 5 000 Ft anyagi támogatást. Rendezvényünk alatt befejeztük a gerendaácsolat építését. Remélhetőleg egy darabig nem lesz vele gondunk. Fennmaradt időnkben a Kórház-barlang egy kürtője fölött bontottunk ki egy kellemetlen szűkületet, mely mögött egy miniatűr termecskét találtunk.

Összegzésként megállapíthatom, hogy kutatóterületünk barlangjainak hozzáférhetőségét hosszú időre biztosítottuk, további munkáinkat kellően megalapoztuk. Remélem, mielőbb munkánk gyümölcsét is élvezhetjük.

Tinn József

MERÜLÉSEK A KIRÁLY-ERDŐBEN

A Király-erdő (Pădurea Craiului) az Erdélyi-Szigethegység tagja. Központi része hazánktól mindössze 80 km-re, a nálánál jóval „híresebb” Bihar-hegység északi szomszédságában található. Mivel fő tömegét jól karsztosodó mészkövek, valamint erre települt homokkövek alkotják, nagy számban találhatóak karsztos objektumok a térségben. A 70-es évek óta folyó karszthidrológiai vizsgálatok során víznyomjelzéssel számos rendszert mutattak ki, melyek nagy hányada még a mai napig is feltáratlan. Ezek egy része kisebb-nagyobb kubikolással, egyszerű barlangkutatói munkával feltárható lenne (ha lenne rá elég jelentkező), nagyobb része azonban csak barlangi szifonokon vagy felszíni karszt-forrásokon keresztül közelíthető meg.

Az idei, rendkívül aszályos év nagyban megmutatkozott a felszíni- és barlangi vizek mennyiségén. Sajnos a kis vízállás a „száraz” barlangok kutatásával ellentétben a barlangi merülésekkor nemhogy segítő, hanem éppenséggel rontó, sőt gátló tényező lehet. A kis (vagy nulla) vízáramlás miatt ugyanis a legtöbb szifon nem tisztul kellőképpen, így ez nagyban megnehezíti a tájékozódást. Ennél nagyobb hátrány azonban az, hogy a szifonjáratba legörgő sódert, iszapot nincsen ereje a víznek elszállítani, így azt vagy a szifon talppontján, vagy a felfelé vezető ágban lerakja, megnehezítve (meggátolva) az átjutást.

Szakosztályunk 2000. december 27—31. között látogatott el e térségbe. Legfőbb célpontunk a Kalota (Câlâțea) falu közelében lévő Potriva barlangja (Peștera lui Potriva) volt. A barlang jelenlegi hossza 3700 m és egy igen szép, 15 km hosszú folyóvölgyet vezet le. A víz (ha van!) a mintegy 5 km-re lévő, hatalmas esküllői karszt-forrásban lát napvilágot, ahol cseh bűvárok 1996-ban mintegy 2 km-nyi járatrészt tártak fel. A végpontra két úton lehet lejutni: a vizes ágon 3 szifonon keresztül, vagy egy száraz járatrendszeren. Mivel kinti barátaink, a „Z” csoport tagjai vállalkoztak arra, hogy segítenek a 13 bag leszállításában, az utóbbit választottuk. A barlangban eltűnő Mneira nevű folyócska számos falun áthaladva „magába gyűjti” a mindennapi élet hulladékát, így a végponti tórendszerhez való leérkezésünkkor egy sor érdekes dolog fogadott: traktorgumi, flakonok, használt tampon, bontott- és bontatlan csirkék az oszlás különböző fázisaiban és temérdek fauszadék. Sajnos a zavaros, pállott víz és a rengeteg, felhalmozódott sóder miatt rettentően minimális higiéniai követelményeinket félredobva sem sikerült jelentősebb eredményt elérnünk. A végponton elhelyezkedő tórendszer egy másik pontján ugyan sikerült egy szifonon átjutni (*Dianovszki-Zsoldos*), de az ezt követő teremből nem volt semmi továbbjutási lehetőség. A továbbjutással a tavaszi hóolvadások után lehetne megpróbálkozni, azonban mi a barlangba soha többé nem tervezünk merülést!

A rendszer továbbkutatását inkább a csehek által részben feltárt forrás felőli oldalról tervezzük, némileg expedíciós jelleggel.

A következő célpont a Gálosháza (Gălășeni) felett található Peștera de la Moara Jurjii forrásbarlang volt. A merülést már az elején izgalmassá tette, hogy a barlang szájától egy néhány km hosszú vízvezetékét építettek ki a faluig, persze illegálisan. Ez volt a község ivóvízbázisa. A merülésre tehát csak annyi időnk volt, amíg a zavaros víz leér. Aztán jönnek a fejszés emberek... A barlangban a 80-as években számos merülés történt (*Halasi, Czakó, Borodan*), ennek köszönhetően ismert a kb 170 m hosszúságú, 2 kisebb szifont tartalmazó szép, aktív járat. A harmadik, végponti szifon ezidáig még nem lett átúszva. Az utolsó merüléskor ugyan a merülő T. Borodan átbújt a szifon talppontján (-15 m) és már látta a fodrozódó vízfelszínt, azonban a hirtelen megsúvadó sóder majdnem maga alá temette, így érhető okból kimenekült. (Mellesleg ez volt az utolsó barlangi merülése). Természetesen mi is ebbe a szifonba igyekeztünk. Merülésünkör a látótávolság kb fél méter volt, így szemlélődni nem nagyon volt alkalmunk. Az általunk elért mélység 16,5 m volt (plusz 1,5 m lábmunka), de semmi jelét nem láttuk a talppontnak (*Dianovszki—Pap*). A járat itt kb. 3 m szélességű volt, de a felhalmozódott sóder miatt csak 40—50 cm magasságú, emellett a rézsű dőlése kb. 60° volt, ami igencsak felébresztette bennünk szegény Borodan iránti szolidaritásunkat. Ezért inkább mi is meghátráltunk. A tavaszi áradások után azonban újabb merülést tervezünk.

Harmadikként a Vida-völgy egyik elhagyatott mellékvölgyében lévő Izbucl Toplica nevű forrást néztük meg. A víznyomjelzések kimutatták, hogy a forrás két nagyobb rendszer vizét vezeti le, úgyhogy a dolog elég biztatónak tűnt. A forrástól néhány méterre a domboldalon egy 6—8 m mélységű, szűk (20 cm) hasadék indul, melyből vízcsobogás hallható. Talán a szifon utáni járatból... A lelkesedésünket az is csigázta, hogy a hely „istenhátramögötti” mivolta miatt ezidáig még senki sem merült a forrásban. (És a környéken sem!).

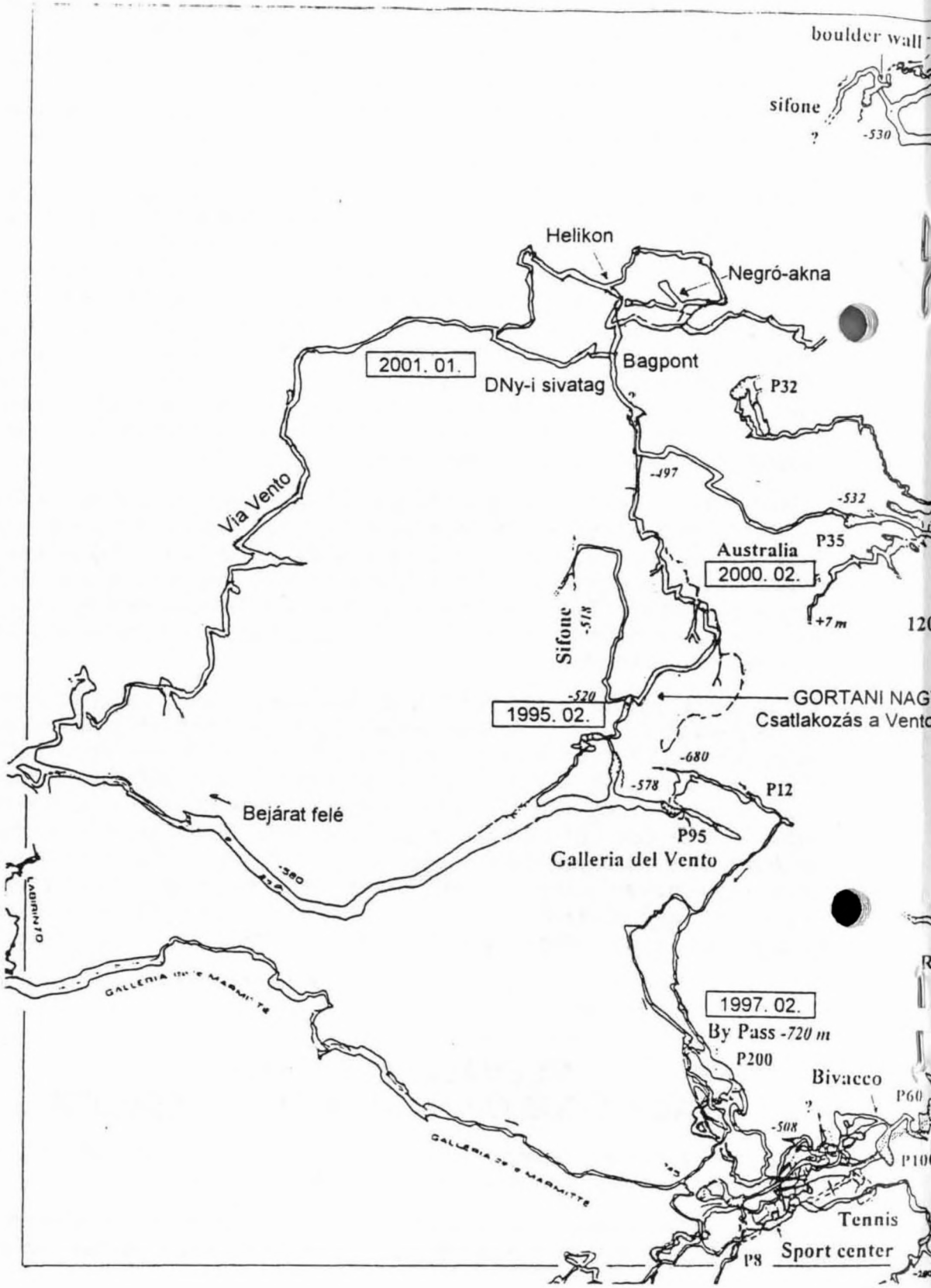
Sajnos már az első csobbanáskor (bepréselődéskor) kiderült, hogy ez sem lesz egy metró-alagút-szerű járat. Keresztmetszete: 1 x 0,5 m. A talppontig való lejutáshoz számos kötömböt kellett a felszínre vonszolni, ugyanis a bűvár nem fért el mellettük. A végponton sajnos két vaskos köpenge és egy szálkő küszöb akadályozta a továbbjutást. Szerencsére egy némileg kitáguló részen meg lehetett fordulni, így legalább a szemlélődésnek nem volt akadálya. A szűkületen kissé facsart pozícióban átnézve, korlátozott látási viszonyok mellett megállapítható volt, hogy a járat meredeken indul felfelé, de a vízfelszín nem volt látható. A rendkívül kis hely miatt a szűkület vésésén még erősen gondolkodunk, ennél talán lényegesen egyszerűbb lenne a felszíni hasadék tágítása. Az itt elért mélység 3 m, a beúszott hossz 6,5 m (*Pap—Zsoldos*).

Dianovszki Tibor—Zsoldos Péter
(PLÓZER)

MEGVALÓSULT ÁLMOK, AVAGY A GORTANI NAGY KÖR FELFEDEZÉSE

Az idén januárban – kilencedik éve – egy hétre ismét visszavonultunk a nagyvilágtól a Gortani mélyére, hogy az izgalmas kutatást folytassuk.

Január 26-án szombaton Sella Neveaból az első felvonóval 15 fő megközelítette a Gilberti menedékházat, és nekivágott a mindig nehéz transzportálásnak. Az eddigi

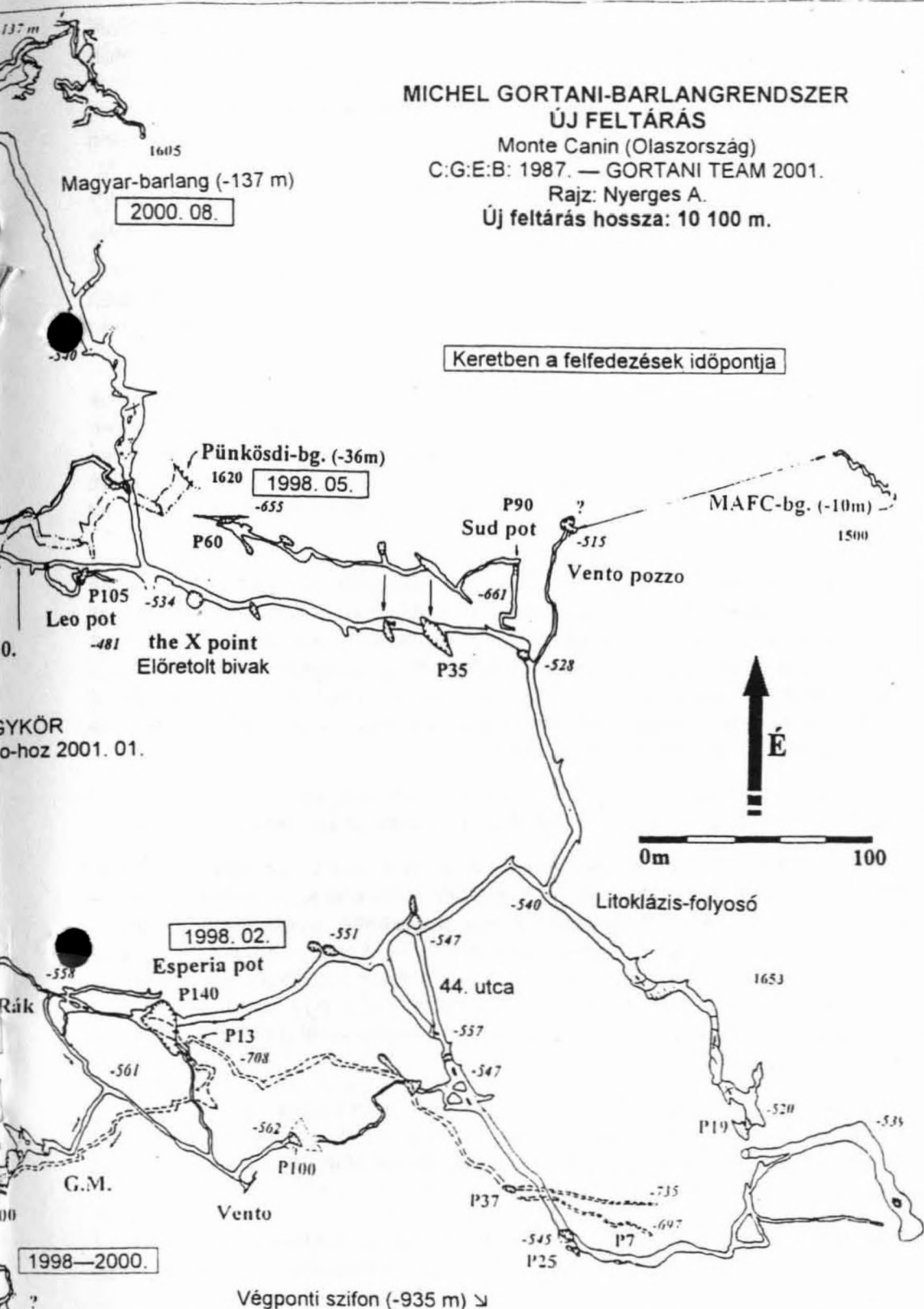
MICHEL GORTANI-BARLANGRENDSZER ÚJ FELTÁRÁS

Monte Canin (Olaszország)

C:G:E:B: 1987. — GORTANI TEAM 2001.

Rajz: Nyerges A.

Új feltárás hossza: 10 100 m.

legnehezebb és legizgalmasabb transzportot hajtottuk végre. Az elvileg „kevés” cucc ellenére mindenki plusz begekkel megpakolva, enyhe ködben, hófúvással nehezítve vágtunk neki a lavinaveszélyesnek mondott meredek hágónak. Egy utat január elején már elhalasztottunk a lavinaveszély miatt, de a menedékházban most sem bíztattak semmi jóval. Az ilyenkor szükséges óvintézkedések mellett szerencsésen feljutottunk a nyeregbe négy óra alatt (máskor egy óra az út). Az utat a hágótól a DVP Bivakig másfél óra alatt tettük meg a jobb hóviszonyoknak köszönhetően. Meglehetősen fáradtan, a másnapi leszállás mellett döntöttünk. Leó vezetésével öten az aznapi leszállást választották, -450-es bivakkal az Aragonit-folyosóban (menetidő kb. 4–5 óra).

A bejárati akna kétórás kemény munkával, egy kicsiny hóalagút kiásásával szabaddá vált. Vasárnap leszálltunk utánuk a barlangba. A második csoport -450-en bivakolt, a harmadik, amelyben magam is voltam rövid pihenő és teázás után továbbindult.

A tavalyi felfedezés az X ponton túl szükségessé tette egy új távolabbi bivak létesítését. Ennek megközelítésére új útvonalat terveztünk. Az 1997-ben sikeresen kimászott P200-as akna és felső részeinek kikerülésével a régi rész Kilométeres meanderéből egy 300 méter hosszú meander a P140-es akna aljára vezet. Az aknán felmászva 140 méter magasságban egy ablakon át az X pontnál tervezett bivakig fél óra az út.

A valóság másképp festett. Éjfél körül, -720-on a 200 méteres Bypass-kürtő alján bivakoltunk. Hétfőn koradélután rövid, de fárasztó út után második nap érkeztünk az X ponthoz, ahol Leóék, az előző napi csapat már ébredezett, és akcióra készült. A bivaképítés nehéz órái közben Kutyáék is szerencsésen megérkeztek, így újra együtt volt a csapat az előretolt bivakban. Két nap „veszteség” után végre folytatódhat a feltárás, amiért végülis ide levergődtünk. Jó érzés volt, hogy a bivaktól negyed óra alatt az új, Ausztráliának nevezett részben lehettünk.

A kiadott jelszó a térképezés volt, hisz tavaly a bejutás az utolsó nap utolsó órájában történt. Most bejárásról szó sem lehetett, hisz arra az idő kevés volt.

A Bag-ponttól a Délnyugati-sivatagon keresztül az Út a Vento-hoz-ágot 400 méter hosszban feltártuk és feltérképeztük. A járat enyhén emelkedik, a törések mentén kisebb-nagyobb felmászásokkal megszakítva egy magasabb szinten folytatódik. A szelvény igen változatos. A széles, lapos kuszodák 2,5–3 méter átmérőjű, szépen oldott fosszilis folyosókkal váltakoznak. Az egyik végpont járhatatlanul ellaposodik. 70 méterrel előtte, déli irányú törés mentén erős huzattal indul egy újabb ellaposodó járat, amely további feltárára vár. Ez a járatrendszer a felmérés alapján megközelíti a régi rész Vento-folyosóját.

Másik izgalmas rész a Helikon-terem környéke volt, ahol Leóék egy 35 méteres aknán keresztül felfedezték az Állatkert nevű részt. Ez a szakasz mély meanderekkel és aknákkal tagolt aktív rész, amely alsó járatokhoz vezethet. A feltárással itt 45 méter mélységig jutottunk.

Ugyancsak ebben a részben a meandereket felfelé követve, kisebb-nagyobb 5–7 méteres felmászásokkal 200 méter új részt tártunk fel. A feltárást a Negro aknánál szakítottuk félbe. Itt felfelé és természetesen lefelé is folytatni kell a kutatást.

A Vento Pozzo biztató kürtőjének 30 méter magas kimászását nem tudtuk befejezni, annak ellenére, hogy az 1 m x 2,5 m-es nyílás szinte karnyújtásnyira volt a kürtő tetején. Sajnos a kőzet rendkívül rossz minősége miatt az oldalra történő harántolást alsó biztosítással rendkívül kockázatosnak ítéltém meg. A következő alkalommal közvetlen felső biztosítással a fal másik oldalán tovább kell folytatni a mászást és a kutatást.

Simon Bécó csoportja folyamatosan videózta a feltárók munkáját. A sok fáradtság és munka remélhetőleg meghozza gyümölcsét. A film segítségével érzékeltetni tudjuk örömeinket és "szenvedéseinket" is. Drága kamera, lámpák és súlyos akkumulátorok. Csak köszönet és tisztelet azért az igyekezetért, amit ebbe a filmbe befektettek és be fog fektetni.

Sok izgalmas és félbeszakadt feltárás mellett azonban a legnagyobb eredményt ismét Kutya (azaz Németh Zsolt) produkálta. Egyszer már megtalálta a rövidítést az Aqua-n keresztül a Circonvallancione-ba, amely több mint egy óras rövidítést jelentett. Ez a mostani nagyobb jelentőséggel bír. Az előretolt bivakunktól (X ponttól) alig több mint kb. 200 méterre egy kis terem tetejében (P8) nyílik egy déli irányítottágú fosszilis meander. Ezt a szakaszt térképezték, amikor kb. 280 méter után egy kis oldalhasadékba benézve gyanús kitöltést és köveket talált, melyeket meglökve azok egy aknába zuhantak. Na ne — gondolta, ide be kell nézni! És amint benéz, mit lát? A távolban egy kötelet elhúzással. Nem volt náluk felszerelés, így visszatérve este a bivakban nem akartuk magunk sem elhinni azt, amit valójában már régóta vártunk és reméltünk! Ez csak a Vento 95-ös aknája előtt nyíló 1995. évi kürtömászásunk P45-ös kürtőjének a teteje lehet, ahol a szifonnal végződő 115 méteres meanderünk nyílik. A bizonyosság másnap meglett. Kutyáék kiépítették az akna felső szakaszát, majd lejjebb az 1995-ben beszerelt köteleken folytatták az ereszkedést. Az X ponttól másfél órai járásra, ott álltak a P95-ös akna tetejénél, a Vento-folyosóban, alig több mint hat órára a bejárattól.

A mellékelt térkép a Gortani Nagy Kört ábrázolja a felmérésünk alapján. A térképen bejelöltük a Sunto-val mért járatot is. A 2500 méteres Nagy Kör 25 m eltéréssel zárul!!

Hogy 95-ben ezt a kicsiny nyílást nem láthattuk meg annak oka, hogy az akna túloldalán másztunk, és takarva volt a kötömböktől. Végül bennünket, hogy ha akkor itt bejutunk, akkor a P200-as fantasztikus kimászásának élményével szegényebbek lennénk. Így van ez jól!

A rövid három nap, ami a munkára maradt, hamar elszállt, de el is fáradtunk. Erőt adott azonban a kijövetelhez, hogy nem kellett két nap a felszínre jutáshoz, ahogy az végül beigazolódott. Három csoportban 9—10 óra alatt a felszínen voltunk.

Kutyáék jutalmul, mert elsőnek indultak kifelé, a bejárattól 25 m mélyen nagy meglepetésükre hótorlaszba ütköztek az akna tetején nyíló átjáróban. Egy hét nagy idő! A felszíni hófúvás következtében több köbméter hó gyűlt össze a bejárati hasadékon keresztül. A zsákból előkerülő edényekkel másfél óra alatt szabaddá tették az utat. A lapát, amit hasonló esetekre szántunk 15 m-rel feljebb, a bejárati szűkület alatt lógott a nitten.

bakancs	☒	lámpa	☒
hátizsák	☒	karbidtartály	☒
hálózsák	☒	karbid	☒
sátor	☒	sisak	☒
derékajk	☒	overall	☒
főző	☒	aláöltözés	☒
edények	☒	beülő	☒
polár	☒	maillon	☒
Gore-Tex	☒	karabinerek	☒
tájéoló	☒	kantár	☒
GPS	☒	Stop-csiga	☒
könyv, térkép	☒	Croll	☒
bivakos bag	☒	Poignée	☒
köteles bag	☒	lépőszár	☒
nittes bag	☒	kötél	☒
kisbag	☒	kötélvédő	☒

TENGERSZEM-SPORT

a Gortani-expedíció hivatalos támogatója

Budapest, VII. ker.
Dohány u. 29., Rákóczi út 32.
tel.: 322-1606, fax: 342-9551

www.tengerszem.hu

**MKBT-TAGOKNAK
7% KEDVEZMÉNY**

Szép időben csomagoltunk. Szerencsésen vettük az akadályt visszafelé a hőmezőn és lefelé a nyeregből a Gilberti menedékházig.

A rövidebbre szabott, három napos föld alatti kutatás alatt csak 1800 méter járatot sikerült feltérképezni, ezért február 23-án visszatérünk. A második téli expedíción jobb feltételek mellett egy nap alatt elérhetjük az X ponti bivakot, és több időnk marad a feltárás folytatására.

Köszönet mindenkinek az ismételt jó csapatmunkáért, és az egymásnak nyújtott segítségért a nehéz pillanatokban. A zokszó nélküli, keszves cipelésekért, valamint a lelkiismeretes mérésekért a bonyolult meanderekben is.

Köszönet külső segítőinknek és támogatóinknak, különösen a **Tengerszem Sportnak** és a **Pharmavitnek**, amivel hozzájárultak sikereinkhez.

A Gortani 2001/I.-es téli expedícióján részt vettek: Berecz László, Börcsök Péter, Egri Csaba, Kovács Ferenc, Kucsera Márton, Mikolovits Vera, Németh Zsolt, Nyerges Attila, Simon Béla, Szabó Lénárd, Szabó Kálmán, Gazda Attila, Takács Róbert, Vajdics Andrea, Köblös Csaba (felszíni ügyelet).

2001. február

Börcsök Péter
túravezető

A Tatabányai Barlangkutató Egyesület 2000. évi kutatásai során a Keselő-hegy mellett az Öreg Kovács-hegyen is folytatta a feltáró munkát.

Ennek során ez év őszén sikerült egy új barlangot feltárni egy korábban már kutatott karsztos mélyedés, a Tüzes-víznyelő megbontásával.

E munka során az eddig szétverhetetlenül nagy köveket eltávolítva jutottunk egy tágas, helyenként 2 méter szélességet és 4 méter hosszát is elérő, közel 20 méter mély, korrodált aknába. Ennek alján az összeékelődött omladéktömbök közt utat találva értük el a végpontot kb. 35 méter mélységben. Itt azóta is folynak a kutatások, így a barlang mélysége azóta már eléri a 41 méteres mélységet is. A végponton további 2-3 métert esnek egy viszonylag szűk hasadékon a kövek.

E munkálatok mellett egyesületünk aktívan vett részt a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetségének programjaiban, elsősorban a kab-hegyi Öreg kövesbarlang feltáró kutatásában

Polacsek Zsolt

ÚJ BARLANG FELTÁRÁSA A VÉRTES-HEGYSÉGBEN

Egyesületünk 2001. január 2-án tartott terepbejárásán Kocsis Ákos útmutatása alapján a Vértes-hegységben, Vértessomlótól kb. 800 méterre északkeleti irányban egy kigözölgést talált. Ezt megtekintve arra a megállapításra jutottunk, hogy egy minimálisan eltömődött barlangbejáratot találtunk. Tekintve, hogy Ákoska már kisebb bontást is végzett a bejáratban és kb. 6—8 m járatba be is kúszott, nekünk már csak egy nagyon szűk szűkületet kellett kitágítanunk és egy nyíláson át már mászhattunk

is be egy terem tetejébe. E terem kb. 18 m hosszú, helyenként 4 m széles és 8 m magas. Innen egy újabb szükületen keresztül, rövid bontással ismét egy terem tárult fel, melynek méretei az előzőét is meghaladják. Becsléseink szerint hossza 20 m, szélessége 7 m. Aljából egy 6 m x 2 m keresztmetszetű akna nyílik. Ennek aljára január 5-én sikerült leereszkedni. Itt a további járatokat omladék torlaszolja el. Az akna mélysége 9 m. A terem plafonjából nyíló kürtő 13 m magasnak bizonyult.

A barlang a hévizes genesis jeleit viseli magán, falait tömegesen borítják aragonit-söt táblás fennőtt barit-kristályok. Egyes helyeken cseppkölefolyások, szalmacseppkővek illetve cseppkőzászlók is találhatóak. Az üreg befoglaló közege f. triász dachsteini mészkő. A barlang hossza legalább 110 m, mélysége 27 m, így már most is a Vértes legmélyebb barlangja, de talán a leghosszabb is. A bejárathoz közelebbi termet Sztalin-teremnek a belső termet Zsófia-teremnek neveztük el. A barlang neve Kocsis Ákos javaslata alapján: Slagos macska-barlang.

Polacsek Zsolt

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

ELNÖKSÉGI HATÁROZATOK

Elnökségi ülés: 2001. január 15.

Határozatok:

E-1/2001 Elfogadta a választás óta eltelt időszakról szóló értékelést és kisebb változtatásokkal megerősítette az elnökségi tagok közötti korábbi feladatmegosztást.

E-2/2001 Elfogadta a Társulat 2001. évi munkatervét.

E-3/2001 Elfogadta 5 fő új belépő tagfelvételi kérelmét.

E-4/2001 Fleck Nóra ügyvezető titkár részére nettó 20 %-os béremelést hagyott jóvá.

BARLANGI BIZTOSÍTÁS

Január hónapban Társulatunk mintegy 60 tagtársunk részére megújította a Bécsi-és alsó-ausztriai Barlangkutató Szövetségnél 2001. évre érvényes tagságát, és ezzel együtt a biztosítását. Kérjük, hogy azok, akik a Társulathoz adták le kérelmüket, szíveskedjenek a tagkönyvek átvétele céljából a Titkárságot megkeresni.

Akik nem hosszabbították meg biztosításukat, azoknak a tagságát, amennyiben szándékáról visszajelzést nem kapunk, 30 nap múlva töröltetjük.

Egyúttal köszönetet mondunk azoknak, akik figyelmet fordítottak a kért határidő betartására.

Titkárság

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Karszt és Barlang Alapítvány ez évben is pályázatot hirdet a hazai barlangkutatás elősegítése érdekében a 2001. évi tevékenységek támogatására.

Pályázható témakörök:

1. Tudományos kutatások
2. Hazai terepi feltáró kutatások, táborok

Pályázati feltételek:

Pályázni kizárólag a megadott űrlapon, a megkívánt mellékletek csatolásával lehet. Minden pályázathoz csatolni kell egy, a pályázandó tevékenységről szóló max. 2 oldalas összefoglalót, a költségvetést, valamint a kutatandó barlangra, ill. tevékenységre érvényes kutatási engedély másolatát.

A pályázati űrlap beszerezhető az MKBT titkárságán személyesen, vagy postai úton, felbélyegzett válaszböríték küldése esetén, valamint e-mailen keresztül Borzsák Saroltánál.

A pályázatok postára adásának határideje: **2001. április 10.**

A támogatások odaítéléséről, és az összeg nagyságáról a Karszt és Barlang Alapítvány Kuratóriuma április 30.-ig dönt. A nyertesek listája az MKBT Tájékoztatóban kerül nyilvánosságra.

A pályázatok az MKBT címére kérjük postázni. (1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.)

A borítékra kérjük ráírni: „KBA Pályázat”

Érdeklődni Borzsák Saroltánál: a 275-7825-ös telefonszámon, vagy a borzsak.sari@freemail.hu e-mail címen lehet.

*a Karszt és Barlang Alapítvány
Kuratóriuma*

HÍREK, HIRDETMÉNYEK

ÚJ KIADVÁNYOK

Erdélyi-szigethegység autós és turistatérképe 1: 200 000

Magyar szöveggel és két nyelvű településnevekkel megjelenő, 70 x 100 cm nagyságú, 5 színnyomású térképen megjelennek az erdők és a fontosabb turistautak, valamint 100 m-es szintvonalak is. A hátoldalon a terület ismertetése, megyeszékhelyek térképe, település és látványindex szerepel.

A várhatóan júniusban megjelenő térképet májusig lehet a Titkárságon megrendelni, mert a megjelenés példányszámát a megrendelések száma határozza meg. Várható ára 2,5 USD, azaz kb. 700 Ft.

Ferenc-hegyi-barlang 1:200

A *Magyarország barlangtérképei* sorozat 8. tagjaként megjelent A/4 formátumú füzet ismerteti a barlang kutatásának történetét, kialakulását, földtani viszonyait és részletesen térképezésének történetét, majd a legújabb felmérés alapján készült térképet 16 db A/4-es szelvényrajzon.

Kapható a Titkárságon 500 Ft-os áron.

HÍREK A VILÁGBÓL

Újabb barlangok a Világörökség-listán

Az UNESCO 2000. novemberében Ausztráliában tartott ülésén felvette a Világörökség-listára a malajziai **Gunung Mulu Nemzeti Parkot** és a szlovákiai **Dobsinai-jégbarlangot**.

Újabb mély barlang

Az Ukrán Barlangkutató Társulat expedíciója a Nyugati-Kaukázusban, az Arabika masszívumban 2230 m magasságban nyíló Voronja (Kruber) barlangot 1410 m mélységben tárta fel. A barlang a 80-as években 340 m-ig volt ismert, majd 1999-ben vezetett expedíció 750 m mélységet ért el. A 2000. év hozta meg a sikert, amikor augusztusban 1200 m mélyre, majd szeptemberben – spanyol és francia kutatókkal kiegészülve – érték el az 1410 m-t.

A hírek szerint a 2005. évi nemzetközi speleológiai kongresszus megrendezésére Franciaország pályázik.

UIS-Bulletin 2000/1-2 nyomán

Az UIS az interneten

Az UIS (Nemzetközi Speleológiai Unió) honlapján az UIS-Bulletin is olvasható.
Címe: <http://rubens.its.unimelb.edu.au/~pgm/uis.html>

Felfedező: barlangász beülő!

Alacsony Croll állás, kényelmes, mindenhol állítható, trevira 4,5 cm-es hevederből, rozsdamentes csattal, biztonságos varrással.

Ára: 6900 Ft

Érdeklődni: Zsólyomi Zsolt (Frédi): 06-23/421-992; 06-30/9748-575

A SPELEO JUNIOR BT 2001. éves árlistája

Overall (5 féle anyagtypusból igények szerint)	9 200 Ft-tól
Polar aláöltözés (műnyúl)	5 980 Ft
Barlangos beülő (4 ponton állítható, varrott)	6 000 Ft
Angol Y-szíjas sisak	2 500 Ft
Slószos bag	800 Ft
Barlangi bag zsákok (600 gr-os kamion ponyvából)	2 500 Ft-tól
Tépőzárás kötélvédő (kamion ponyvából)	800 Ft
Gumicsizma minden méretben (békebeli fekete)	1 600 Ft-tól
Pamut aláöltözés (műnyúl póló anyagból)	5 000 Ft
Önfeszítő deréköv (heveder + fém csat)	800 Ft
Piezo gyújtású fejkarbidlámpa (nem orosz!)	4 800 Ft
Bivak zsák (2 személyes) anyagától függően	7 000 Ft-tól
Hátizsákok minden méretben, a 90 literes ára	14 800 Ft
Lábszárvédő (kamásli) anyagától függően	2 900 Ft-tól
Pehely hálózsa (komfort fokozat kb. -20 °C)	24 800 Ft
Pehelykabát (500 gr töltőszúly)	18 400 Ft
Polarkabát (200-as polar, 1—2 rétegű)	5 175 Ft-tól
Esőruha (Svéd F.O.V. márkájú lélegző anyagból)	9 000 Ft-tól
Francia Zoom minőségű elemes fejlámpa	5 000 Ft
Karbid	200 Ft/Kg

Megnyitottuk bizományi „részlegünket”, ahová hozhattok minden sportcuccot (fizetség eladáskor utólag!).

Címünk: 1095 Budapest, Mester u. 41/A

Telefon: 06-1/216-1734

Mobil: 06-20/367-6964

06-20/373-9148

Sporttársi üdvözlettel
Kocsis András

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

NYOMTATVÁNY